

Definitie

Radicalisering is een geleidelijk proces waarbij een individu of groep steeds extremere standpunten aanhangt en zich afzet tegen gangbare normen en waarden in de samenleving. Het beschrijft het proces van radicale ideeën naar extremistische acties, zoals de bereidheid om de democratische rechtsorde te ondermijnen door legitimering van geweld. **Extremisme** is de fase waarin radicale ideeën worden omgezet in, soms gewelddadige, activiteiten en het overtreden van de wet om maatschappelijke of politieke doelen te bereiken.

Niet iedere radicalisering leidt tot extremisme, maar radicaal gedachtegoed vergroot wel het risico hierop.

Het radicaliseringsproces

Radicalisering vindt tegenwoordig vooral online plaats ([zie factsheet online radicalisering](#)). Het is geen uniform proces en het ontstaat vaak door een combinatie van persoonlijke ervaringen, sociale factoren en ideologische invloeden. Binnen de [voedingsbodems](#) voor radicalisering wordt het onderscheid gemaakt tussen verschillende factoren en omstandigheden die een radicaliseringsproces kunnen beïnvloeden. Zo kan de zoektocht naar identiteit en mentale kwetsbaarheid jongeren (14 – 23 jaar) extra vatbaar maken. Andere risicofactoren die de kans op het ontstaan van radicalisering vergroten zijn percepties van onrechtvaardigheid, betrokkenheid bij criminaliteit en mis- en desinformatie. Tegelijkertijd hebben o.a. sociale binding en mediawijsheid juist een beschermend effect. Triggerfactoren zijn impactvolle gebeurtenissen in het leven die het proces van radicalisering kunnen versnellen of vertragen.

Verschijningsvormen

Radicalisering kan verschillende ideologische verschijningsvormen aannemen. Religieus; zoals jihadisme of politiek; zoals rechts-/links extremisme, [soevereinen](#) en gewelddadige online netwerken zoals de [Com- en 764- netwerken](#).

Herkennen en signaleren

Kennis van onderliggende patronen en signalen kunnen helpen bij het herkennen en voorkomen van verdere escalatie. Signalen zijn:

- Verandering van gedrag: zoals plotseling sociaal terugtrekken en geheimzinnigheid rondom nieuwe vrienden.
- Uitspraken die het wij-zij denken benadrukken / sterk gepolariseerde denkbeelden.
- Een (plotseling) uitgesproken afkeer tegen de maatschappij en haar democratische waarden, wetten en sociale normen.
- Verheerlijken van geweld.
- Het gebruik van [extremistische symboliek](#) of bepaalde cijfercodes en emoji's.

Handelingsperspectief voor gemeenteprofessionals

- *Toon interesse* voor iemands leefwereld en *ga in gesprek*. Dit geldt voor zowel casusregisseurs als opvoeders, hulpverleners en docenten.
- *Samenwerking* tussen ouders, scholen, politie en jeugdhulpverleners is cruciaal om radicalisering vroegtijdig te signaleren.
- Zet in op mediawijsheid om weerbaarheid te vergroten tegen [desinformatie](#) en misleiding.
- Zet in op (*online*) *jongerenwerk*: jongerenwerkers kunnen vroegtijdig signaleren en bijdragen aan sociale stabiliteit in wijken.
- Maak *identiteitskwesties bespreekbaar*, zodat jongeren minder vatbaar zijn voor extreme normen en waarden.
- Bij concrete vermoedens of acuut gevaar, *maak melding* bij politie of meldt een casus aan bij het Zorg- en Veiligheidshuis.

Hulpaanbod

- Neem contact op met het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond bij vragen over een mogelijke casus.
- [Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 2025](#) – NCTV
- [Een Web van Haat](#): Rapport van de AIVD over de online grip van extremisme en terrorisme op minderjarigen.
- [ROR workshops voor professionals](#) voor kennis over online radicalisering.
- [Lokale aanpak radicalisering, extremisme en terrorisme](#) – NCTV
- [Toolkit Evidence Based Werken Quickscan Lokale Preventieve Aanpak](#) – Expertise Unit Sociale Stabiliteit
- [Het Lespakket Adolescence](#) neemt de Netflix-serie als aanknopingspunt om met de klas in gesprek te gaan over hoe de online wereld jongeren kan vormen.
- [Landelijk Steunpunt Extremisme](#) biedt hulp bij het omgaan met personen die (mogelijk) geradicaliseerd zijn.
- Voor [docenten is een gratis Serious game](#) beschikbaar om laagdrempelig kennis te maken met o.a. polarisatie. Deze game, oorspronkelijk bedoeld voor docenten maar breder inzetbaar, laat je in drie verhaallijnen zien hoe je inzicht krijgt in de online leefwereld van jongeren.
- [De lessenserie in de Serious game 'Join the dark side'](#) helpt jongeren te leren online beïnvloeding te herkennen en hier weerbaarder tegen te worden.